

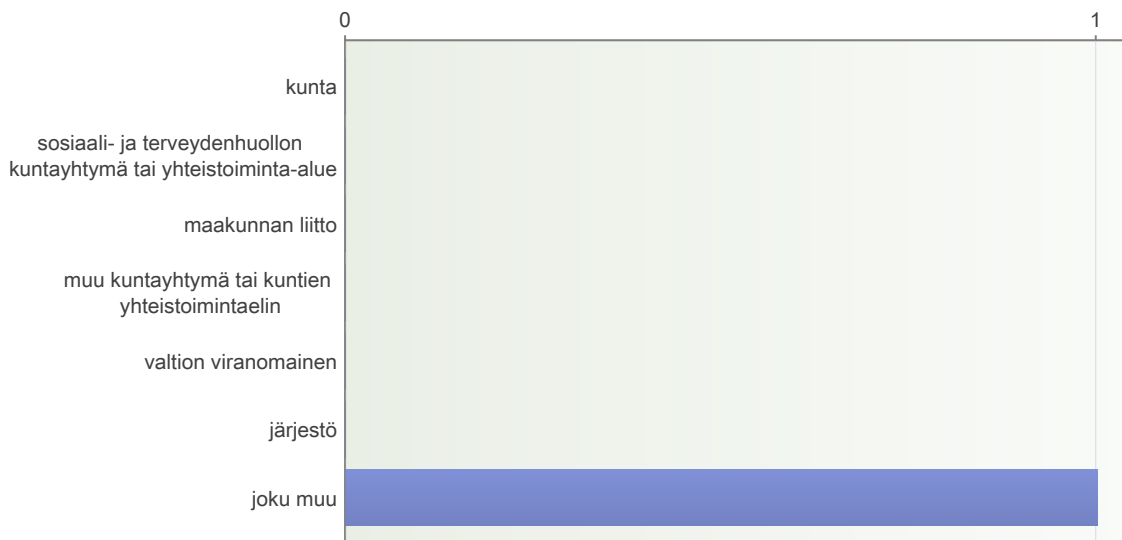
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahan virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Sosiaalipoliittinen yhdistys	Liisa Häikiö	Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö	11.10.2016 ja 9.11.2016	jäsenistön kuuleminen, puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: joku muu

- tieteellinen yhdistys

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen mukainen malli ei todennäköisesti kavenna terveys- ja hyvinvointieroja tai paranna yhdenvertaisuutta. Ehdotusta tulisi muuttaa niin, että maakunnat eivät jakaannut järjestäjään ja tuottajaan, vaan järjestäminen ja tuotantovastuu maakunnissa olisi yhdistetty. Tämä ei estä muiden tuottajien osallistumista. Yhtiöittäminen merkitsee sitä, että kaikki toimijat tulevat olemaan markkinapohjaisia toimijoita. Uhkana on, että käyttäjät joutuvat maksamaan palveluista enemmän tavalla tai toisella. Järjestäjän ja tuottajan erottaminen sekä palvelutuottajien yhtiöittäminen ei luontevasti edistä integraatiota. Tämä heikentää palveluiden vaikuttavuutta.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Yhtiöittäminen ja kaavaillun kaltainen valinnanvapaus sekä järjestämisen täydellinen erottaminen tuottamisesta johtavat todennäköisesti kustannusten nousuun, eivät niiden laskuun.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Demokratiakäsitys esityksessä on varsin konservatiivinen. Kunnissa ja kansainvälisesti on kehitetty ja kehitymässä uudenlaisia osallistumistapoja, jotka kannattaisi ottaa osaksi maakuntien sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämistä ja ohjaamista. Ehkä näitä on vaikea kirjata lakiin, mutta tältä osin maakuntia sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottajia tulisi velvoittaa kehittämistyöhön.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Ei vastauksia.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Ei vastauksia.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

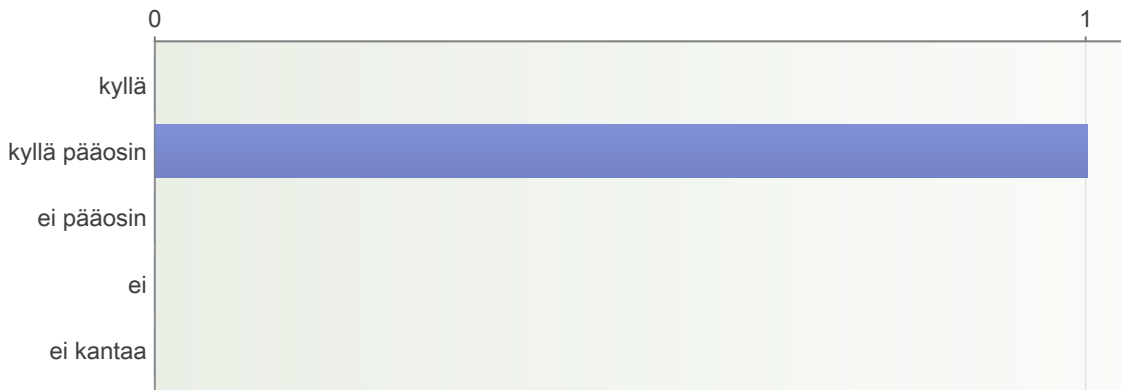
Ei vastauksia.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

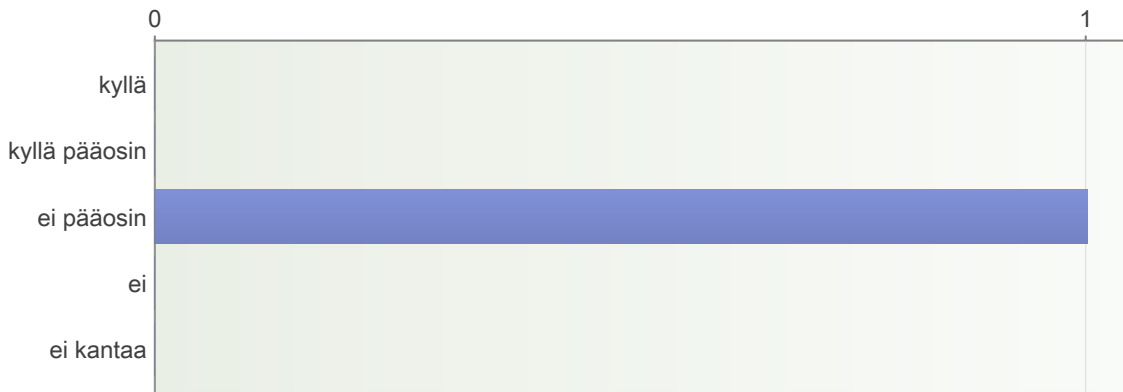
- 'lähellä asiakasta' on epämääräinen, todennäköisesti usein ristiriidassa kustannusvaikuttavan ja tehokkaan toteuttamisen kanssa esimerkiksi vanhuspalveluissa

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Ei vastauksia.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- integraatio ei toteudu riittäväällä tavalla asiakas- ja kansalaislähtöisesti

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

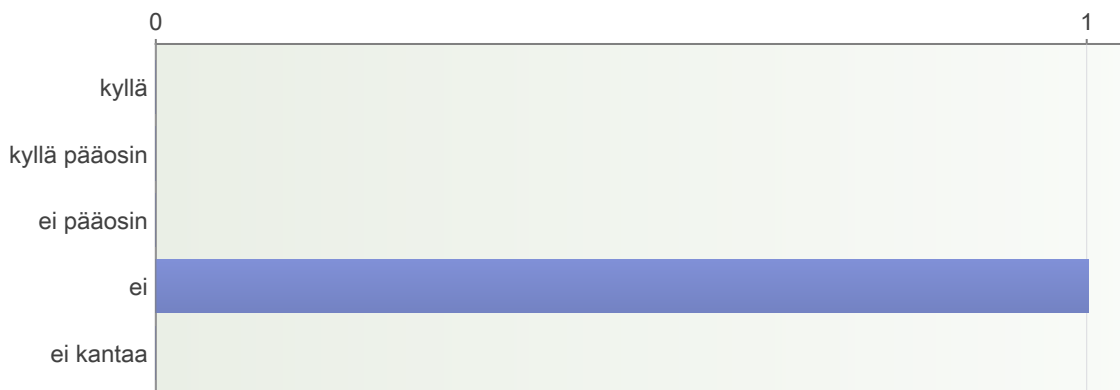
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

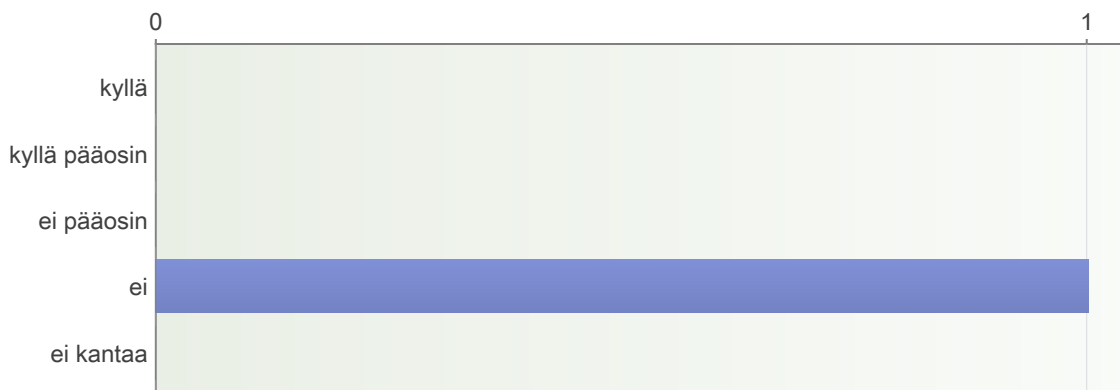

Avoimet vastaukset: ei

- järjestämisen ja tuottamisen erottaminen on vastoin uudistuksen tavoitteita. Järjestäjä-tuottaja -mallista on kokemusta joistain kunnista ja kansainvälisesti. Se lisää kustannuksia, byrokratiaa ja innovaatioita. Se tekee palveluista hajanaisia. Jos järjestäjällä ei ole omaa palvelutuotantoa, palveluiden tehokas ohjaus on vaikeaa. Malli tekee järjestäjästä ensisijaisen asiakkaan ja käyttäjästä vasta toissijaisen asiakkaan, asiakaskeskeisyys jää helposti toteutumatta. Asiakastarpeista saatava tieto on vaikea saada mallissa osaksi palveluiden ohjaamista.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Yhtiöittämisvelvollisuus on haitallinen. Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittäminen hyötyy siitä, että siihen osallistuu erilaisia toimijoita (julkiset, järjestöt, yritykset). Näiden kaikkien yhtiöittämisen velvoite olettaa, että ne toimivat samoilla ehdoilla markkinoilla. Näinhän ei ole. Jopa pienyritysten ja suurten yritysten toimintaedellytykset poikkeavat toisistaan niin paljon, että ne eivät toimi samoista lähtökohdista. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi ja tuottamiseksi pitäisi kehittää uusia kumppanuuteen ja yhteistyöhön perustuvia toimintamalleja, jotka eivät edellytä yhtiöittämistä e-markkinapohjaisilta toimijoilta. Kilpailuttaminen johtaa tilanteisiin, joissa sosiaali- ja terveystalveluiden tavoitteet ja tehtävät jäävät toissijaiseksi ja ensisijaiseksi muodostuu yritystoiminta.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Lain kokonaisuudesta on vaikea sanoa vielä täsmällisesti, koska valinnanvapauslainsäädäntö ei sisälly esitykseen.

Sosiaalipoliittisesta näkökulmasta lakiesityksen oletuskansalainen on toimintakykyinen asiakas. Monissa sosiaali- ja terveystalveluissa tilanne on hyvin erilainen. Kyseiset palvelut vastaavat nimenomaan tilanteeseen, jossa ihmisten toimintakyky on tilapäisesti tai pysyvästi alentunut. Erityisesti näin on asumistalveluissa ja niihin liittyvissä palveluissa.

Tutkimusten perusteella järjestämis- ja tuottamistalveluun erottaminen ei ole perusteltua. Se heikentää sosiaali- ja terveystalveluiden mahdollisuuksia vastata ihmisten palvelutarpeisiin. Jotta järjestelmä olisi tehokas ja tuloksellinen, järjestäjällä tulee olla tuottamistalvelu. Se lisää järjestäjän mahdollisuuksia ohjata ja tuottaa kustannustehokkaita ja tarkoituksenmukaisia palveluita.

Palveluiden tuottajien ohjaaminen yksinomaan rahalla ei ole tehokasta, siihen sisältyy monia ongelmia, jotka on hyvin raportoitu kotimaisessa ja kansainvälisessä tutkimuksessa. Yhteiskunnalliset tavoitteet ovat tätä tehokkaampia ja ohjaavat tarkoituksenmukaisiin tuloksiin. Niin tulee sisältyä myös mahdollisuus ja velvoite palveluiden kehittämiseksi ja uudenlaisten toimintatapojen luomiseksi.

Järjestämislaki ei turvaa kansalaisten ja asiakkaiden keskeistä asemaa sosiaali- ja terveystalveluiden sisällön ja toteuttamisen määrittäjänä. Sen sisältämät osallistumismahdollisuuksissa korostuu perinteinen 'asiakaspalautte' tai kuuleminen. Tätä voi pitää selvänä puutteena, sillä kansalaisten uudenlaiset tavat osallistua palveluiden kehittämiseen ja tuottamiseen lisäisivät paitsi asiakaslähtöisyyttä myös kustannustehokkuutta ja mahdollisuuksia vastata palvelutarpeisiin.

Lakiesitystä läpäisevä palveluiden yhtiöittämisperiaate on vakava riski haavoittuvassa asemassa olevilla palveluiden käyttäjille ja heidän mahdollisuuksilleen saada tarvitsemaansa hoitoa ja hoivaa. Se myös tarpeettomasti pirstaloi palveluiden tuottamista sekä aiheuttaa tarpeetonta, standardoituihin palveluihin johtavaa kilpailua.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Ei vastauksia.

22. 20. Voimaantulolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

23. 21. Voimaantulolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Ei vastauksia.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaantulolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Ei vastauksia.

26. 24. Voimaantulolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Ei vastauksia.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Ei vastauksia.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Ei vastauksia.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Ei vastauksia.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Ei vastauksia.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Ei vastauksia.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Ei vastauksia.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Ei vastauksia.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Ei vastauksia.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.